

Evaluating student engagement and performing arts skills in a performing arts course with a Problem-Based Learning approach

Grisana Punpeng

Ph.D. Performance Practice (Drama), Lecturer

Department of Speech Communication and Performing Arts, Faculty of Communication Arts
Chulalongkorn University

Received: December 19, 2019/ Revised: September 28, 2020/ Accepted: October 5, 2020

Abstract

This study evaluates student engagement and performing arts skills the course the Principles of Performing Arts Practice and Management after the Problem-Based Learning approach has been implemented. The participants are composed of twenty-two (22) third year second semester student in the Bachelor of Arts in Communication Management International Program, Faculty of Communication Arts, Chulalongkorn University, of academic year 2017. Mixed method of research is utilized by means of pre-test and post-test questionnaires, observation, and practical test. Problem-based learning approach is employed by setting up a problem for the students to explore, while data are collected through observation. Students' performing arts skills are assessed at the end of the course. Quantitative and qualitative data are analyzed using descriptive statistics and a priori codes analysis, The results show that problem-based learning helps increase student engagement in the classroom, especially in terms of confidence, as well as builds excellent performing arts skills

Keywords: Teaching, Student Engagement, Performing Arts Skills, Problem-Based Learning

การประเมินการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนและทักษะการสื่อสาร ผ่านการแสดง ภายใต้อะบบการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ในวิชาศิลปะการแสดง

กฤษณะ พันธุ์เพ็ง

Ph.D. Performance Practice (Drama), อาจารย์
ภาควิชาวาทยกรรมและสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วันรับบทความ: 19 ธันวาคม 2562/ วันแก้ไขบทความ: 28 กันยายน 2563/ วันตอบรับบทความ: 5 ตุลาคม 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนและทักษะการสื่อสารผ่านการแสดงของนิสิตในรายวิชาหลักปฏิบัติและการจัดการทางสื่อสารการแสดง (Principles of Performing Arts Practice and Management) หลังจากการใช้กระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน นิสิตที่เข้าร่วมกระบวนการเป็นนิสิตชั้นปีที่ 3 หลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการสื่อสาร (หลักสูตรนานาชาติ) คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาปลายปีการศึกษา 2560 จำนวน 22 คน การวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed method) โดยใช้แบบสอบถามการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนของนิสิต การสังเกตและแบบประเมินทักษะการสื่อสารผ่านการแสดง ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการประเมินการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนของนิสิตก่อนและหลังการใช้หลักการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ดำเนินการใช้การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในการเรียนการสอน โดยกำหนดโจทย์เพื่อให้นิสิตเลือกนำเอาความรู้และทักษะที่ผู้จัดกระบวนการนำเสนอให้มาใช้เพื่อค้นหาคำตอบ จากนั้นจึงจัดบันทึกพฤติกรรมการเรียนรู้ของนิสิตและประเมินทักษะการสื่อสารผ่านการแสดงในสัปดาห์สุดท้ายของการเรียนการสอน การวิจัยนี้ประกอบด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณและในเชิงคุณภาพโดยข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถามใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสถิติพรรณนา ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสังเกตการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบจัดกลุ่มข้อมูลก่อน (a priori codes) ซึ่งเริ่มด้วยการจัดกลุ่มประเภทของข้อมูลล่วงหน้า จากนั้นจึงอ่านและวิเคราะห์ข้อมูลผลการวิจัยพบว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานช่วยให้นิสิตมีส่วนร่วมในชั้นเรียนเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความมั่นใจในตนเอง และเกิดทักษะการสื่อสารผ่านการแสดงที่อยู่ในระดับดีมาก

คำสำคัญ: การสอน, การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน, ทักษะการแสดง, การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

บทนำ

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning ซึ่งหลังจากนี้จะใช้ตัวย่อ PBL) ถือกำเนิดขึ้นที่ McMaster University Medical School ประเทศแคนาดาในช่วงปลายทศวรรษที่ 60 และหลังจากนั้นก็ถูกนำไปใช้อย่างแพร่หลายในโรงเรียนแพทย์ในประเทศต่าง ๆ รวมถึงการเรียนการสอนในสาขาอื่น ๆ เช่นวิศวกรรมศาสตร์ นิติศาสตร์ และศึกษาศาสตร์ เป็นต้น การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานคือกระบวนการเรียนรู้ที่เริ่มต้นด้วยการที่ผู้เรียนพบกับปัญหา แล้วจึงเข้าสู่กระบวนการค้นหาแนวทางแก้ไขหรือคำตอบอย่างเป็นระบบ ซึ่งในกระบวนการนี้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่มย่อยเพื่อจัดการกับสถานการณ์ที่เผชิญอยู่ แต่ความคาดหวังไม่ได้อยู่ที่การค้นพบคำตอบที่ถูกต้อง สิ่งที่สำคัญคือการมีส่วนร่วมในสถานการณ์ที่ซับซ้อน แล้วตัดสินใจเลือกใช้ข้อมูลหรือทักษะที่จำเป็นในการจัดการกับสถานการณ์ตรงหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ (Savin-Baden, 2003; Schwartz, Webb, and Mennin, 2006)

การศึกษาในทุกแขนงเกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาหรือการเตรียมแก้ปัญหาทั้งนั้น แม้ว่าจะเป็นการเรียนรู้ในแบบทฤษฎีก็ตาม เพราะผู้เรียนจำเป็นต้องค้นคว้าหาความหมายของแนวความคิด การกระทำหรือคำพูดต่าง ๆ แต่หากผู้สอนเน้นเฉยต่อกระบวนการนี้ แล้วมุ่งไปยังการมอบความหมายหรือผลลัพธ์ผู้เรียนเลย โดยไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พยายามค้นคว้า อาจจะทำให้ผู้เรียนจดจำคำตอบได้แต่ไม่เกิดความเข้าใจอย่างกระจ่างหรือสามารถนำไปใช้ได้จริงได้

PBL ช่วยยกระดับมาตรฐานของการศึกษาได้ เนื่องจากเป็นการย้ายศูนย์กลางจากผู้สอนไปยังผู้เรียนอย่างแท้จริง จึงทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างเต็มที่ และเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ สิ่งที่ได้เรียนรู้ใหม่กลายเป็นธรรมชาติของเขา และสิ่งที่ตามมาคือเขาจะสามารถมองเห็นจุดเชื่อมโยงระหว่างสถานการณ์ในชั้นเรียนกับสถานการณ์ในชีวิตจริงของเขาได้ นอกจากนั้นยังทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าเขามีศักยภาพและมีอิสระมากขึ้นในระบบการเรียน โดยระหว่างกระบวนการผู้เรียนจะได้พัฒนาทั้ง

ทักษะความคิดวิเคราะห์ การค้นคว้าข้อมูล และการแก้ปัญหา ในขณะที่ผู้สอนได้พัฒนาทักษะการสอน โดยสามารถปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ แทนที่จะเป็นผู้มอบความรู้แต่เพียงอย่างเดียว (Delisle, 1997)

เมื่อมองลึกลงไปที่ลักษณะเฉพาะของ PBL ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ จะพบว่าประกอบด้วยลักษณะสำคัญ คือ 1) การเน้นย้ำที่ความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของผู้เรียน 2) การผสมผสานทฤษฎีและการปฏิบัติจริง 3) การให้ความสำคัญที่กระบวนการค้นหาความรู้มากกว่าผลลัพธ์ 4) การปรับบทบาทจากผู้สอนเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ และ 5) การให้ความสำคัญกับทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคลเพื่อให้ผู้เรียนตระหนักกว่าการที่จะประยุกต์ใช้ความรู้ พวกเขาจำเป็นต้องมีการสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับผู้อื่น (Schwartz, Mennin & Webb, 2006)

Savin - Baden (2003) กล่าวว่าการศึกษาที่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจกับเพื่อนที่ร่วมกระบวนการ ทำให้สามารถประเมินความรู้ความเข้าใจทั้งของตนเองและความรู้ที่ถูกถ่ายทอดให้ในชั้นเรียนได้ ผู้เรียนจึงได้พัฒนาคุณลักษณะทางจริยธรรมและปัญญาสามารถกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ รวมทั้งสามารถระบุกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งท้ายที่สุดแล้วผู้เรียนจะสามารถจัดการกับความรู้อันซับซ้อนที่เอื้อประโยชน์ต่อตนเองในการใช้ชีวิตในอนาคตได้

การพัฒนาโจทย์ขึ้นมามีใช้ใน PBL นั้น ผู้สอนสามารถพัฒนาโจทย์โดยอ้างอิงถึงรูปแบบการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดของ Torrance (Torrance's Future Problem-solving Instructional Model) ซึ่งให้ความสำคัญกับองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ 3 องค์ประกอบ คือ การคิดคล่องแคล่ว (Fluency) การคิดยืดหยุ่น (Flexibility) และการคิดริเริ่ม (Originality) พร้อมทั้งประเมินประสิทธิภาพของโจทย์โดยตั้งคำถามว่า โจทย์นั้นสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรหรือไม่ มีส่วนช่วยพัฒนาทักษะการใช้ความคิดและเหตุผลของ

ผู้เรียนหรือไม่ เชื่อมโยงโลกภายนอกกับโลกภายในหรือไม่ และเหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียนหรือไม่ (Khemmani, 2017; Delisle, 1997)

การเรียนการสอนในรายวิชาหลักปฏิบัติ และการจัดการทางสื่อสารการแสดงในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการสื่อสาร (หลักสูตรนานาชาติ) คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประกอบด้วยเนื้อหาทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ อย่างไรก็ตามอาจารย์ที่รับผิดชอบวิชานี้ในทุก ๆ ปีที่ผ่านมาต่างพบกับความยากลำบากในการสร้างการมีส่วนร่วมในการเรียนของนิสิตในภาคทฤษฎี จึงส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ในภาคปฏิบัติ ซึ่งเป็นการนำทฤษฎีและหลักการมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติจริง นอกจากนั้นแล้วการที่นิสิตไม่มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในชั้นเรียน ทำให้นิสิตขาดการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการแลกเปลี่ยนทรรศนะอย่างมีหลักเกณฑ์ รวมทั้งไม่สามารถพัฒนาทักษะการสื่อสารผ่านการแสดง และการสร้างสรรค์ผลงานการแสดงได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หลักของรายวิชานี้ได้ ยกตัวอย่างเช่นในภาคการศึกษาปลายปีการศึกษา 2559 ในการประเมินการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนของนิสิตในรายวิชาดังกล่าว มีนิสิตเพียงสองคนจากทั้งหมด 23 คนที่เข้าเรียนทุกครั้งและมีส่วนร่วมในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ จึงได้คะแนน 20 คะแนนเต็ม โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนในส่วนนี้ของนิสิตทั้งหมดอยู่ที่ 14 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน และมีคะแนนต่ำสุดอยู่ที่ 7 คะแนน ซึ่งเป็นนิสิตที่ขาดเรียนเกิน 4 ครั้งและแทบจะไม่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือการอภิปรายในชั้นเรียนเลยการไม่ได้มีส่วนร่วมในชั้นเรียนอย่างเต็มที่ส่งผลต่อศักยภาพของนิสิต ทั้งทางด้านทฤษฎี (รายงาน) และทางด้านปฏิบัติ (การสร้างสรรค์การแสดง) โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนรายงานอยู่ที่ 13 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน และค่าเฉลี่ยของคะแนนการสร้างสรรค์การแสดงอยู่ที่ 16 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน (Punpeng, 2016)

นอกจาก PBL จะช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียนมากขึ้นแล้วยังมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ข้อแรกของรายวิชาหลักปฏิบัติและการ

จัดการทางสื่อสารการแสดง ซึ่งก็คือการที่ผู้เรียนสามารถระบุและอภิปรายองค์ประกอบของศิลปะการแสดง รวมทั้งกระบวนการในการสื่อสารผ่านการแสดงได้ ซึ่งผลที่ตามมาก็คือการที่ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะทางด้านการสื่อสารผ่านการแสดงได้อย่างเต็มที่ และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในข้อที่สองของรายวิชา ซึ่งก็คือการที่ผู้เรียนมีทักษะทางด้านศิลปะการแสดงและการสร้างสรรค์ผลงานในระดับเบื้องต้น

คุณลักษณะที่โดดเด่นและสำคัญที่สุดของศิลปะการแสดง ซึ่งแตกต่างจากศิลปะแขนงอื่นก็คือการร่วมมือทำงานของผู้เชี่ยวชาญหลากหลายสาขาที่มีวัตถุประสงค์เดียวกัน (Cohen, 2011) ดังนั้นผู้ที่ต้องการศึกษาศิลปะการแสดงจำเป็นต้องมีความรู้ครอบคลุมบทบาทหน้าที่ที่หลากหลายนั้น ผู้สอนจะนำให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ และทักษะในองค์ประกอบทุกส่วนของ การสร้างสรรค์ละครเวที ซึ่งประกอบไปด้วย การอ่านและตีความบทละคร การทำแบบฝึกหัดเป็นกลุ่มในภาคปฏิบัติเกี่ยวกับการแสดง และการกำกับการแสดง รวมไปถึงหลักการเบื้องต้นในการออกแบบเพื่อการแสดง (Fielder & Friday, 2008)

การเรียนรู้ในแบบ PBL ที่สามารถส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน จึงสามารถพัฒนาทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกันอย่างระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ได้โดยตรง และเนื่องจากวิชาหลักปฏิบัติและการจัดการทางสื่อสารการแสดงอยู่ในหลักสูตรนานาชาติ ซึ่งใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมที่นิสิตต้องสื่อสารและทำงานร่วมกันยังสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการสื่อสาร ซึ่งมุ่งผลิตบัณฑิตที่ “มีความชำนาญในภาษาอังกฤษ มีจิตสำนึกดี มีศักยภาพในการแข่งขัน และมีความสามารถในการทำงานในสภาพแวดล้อมที่เป็นสากล” (“BA. in Communication Management at the Faculty of Communication Arts”, 2018)

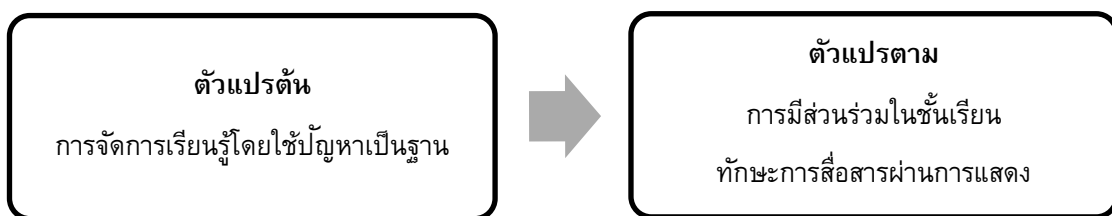
ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำทฤษฎีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนและพัฒนาศักยภาพในการทำงานสร้างสรรค์การแสดงละคร

เวทีในช่วงปลายภาคการศึกษาของนิสิต โดยคาดหวังจะทำให้นิสิตมีความรู้ความเข้าใจในศาสตร์ทางด้านการสื่อสารการแสดงเพิ่มมากขึ้นผ่านกระบวนการทำงานร่วมกันเพื่อค้นหาคำตอบจากโจทย์ที่ได้รับ เพิ่มพูนทักษะในการค้นคว้าหาข้อมูลอย่างเป็นระบบ และทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพที่ชัดเจน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนและทักษะการสื่อสารผ่านการแสดงของนิสิตในรายวิชาหลักปฏิบัติและการจัดการทางสื่อสารการแสดง หลังจากการใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการศึกษา

ประชากรในการวิจัย

ประชากรในการวิจัยคือนิสิตชั้นปีที่ 3 หลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสื่อสาร (หลักสูตรนานาชาติ) คณะนิเทศศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา หลักปฏิบัติและการจัดการทางสื่อสารการแสดง (Principles of Performing Arts Practice and Management) ในภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2560 จำนวน 22 คน โดยศึกษาจากประชากรจริงทั้งหมด

แผนการสอนและการวิจัย

สัปดาห์ที่	หัวข้อและเนื้อหาที่สอน	รูปแบบการสอนเดิมในปีการศึกษา 2559	รูปแบบการสอนใหม่ในปีการศึกษา 2560 ที่มีการใช้ PBL
1	- Course introduction - What is performance?	บรรยายและฝึกปฏิบัติ	ไม่เปลี่ยนแปลง
2	Introduction to acting and actor training		
3			
4			
5	Aspects of directing	บรรยายและฝึกปฏิบัติ	ผู้สอบมอบโจทย์ที่ 1 ให้กับนิสิต โดยกิจกรรมในห้องเริ่มต้นด้วยการบรรยายหลักการ แล้วจึงแบ่งนิสิตเป็นกลุ่มย่อยในการค้นคว้าและปฏิบัติ นิสิตมีเวลาสองสัปดาห์ในการฝึกซ้อมก่อนส่งผลงาน
6	Directing a short scene	บรรยายและฝึกปฏิบัติ	
7	Scene work 1	สอบประเมินทักษะปฏิบัติ	

สัปดาห์ที่	หัวข้อและเนื้อหาที่สอน	รูปแบบการสอนเดิมในปีการศึกษา 2559	รูปแบบการสอนใหม่ในปีการศึกษา 2560 ที่มีการใช้ PBL
8	Voice training for actors	บรรยายและฝึกปฏิบัติ	ผู้สอบมอบโจทย์ที่ 2 ให้กับนิสิต โดยในสัปดาห์ที่ 8-10 จะเริ่มต้นด้วยการบรรยายหลักการ แล้วจึงแบ่งนิสิตเป็นกลุ่มย่อยในการค้นคว้าและปฏิบัติ โดยนิสิตจะต้องส่งผลงานในรูปแบบการแสดง 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 เป็นรูปแบบ Stage reading* ในสัปดาห์ที่ 11 และครั้งที่ 2 เป็นการแสดงเต็มรูปแบบในสัปดาห์ที่ 15
9	The basics of playwriting	บรรยายและฝึกปฏิบัติ	
10	Playwriting exercise	บรรยายและฝึกปฏิบัติ	
11	Stage reading	สอบประเมินทักษะปฏิบัติ	
12	Stage design	บรรยายและฝึกปฏิบัติ	
13	Stage design project	บรรยายและฝึกปฏิบัติ	
14	Supervised rehearsals	ฝึกปฏิบัติ	
15	Performance	สอบประเมินทักษะปฏิบัติ	*Stage reading คือรูปแบบการแสดงที่ไม่มีฉากหรือเครื่องแต่งกายสำหรับการแสดงจริง นักแสดงจะแสดงโดยถือและอ่านจากบท และยังไม่จำเป็นต้องมีการกำหนดการเคลื่อนที่ของตัวละคร
16	Course conclusion and reflection	อภิปรายกลุ่ม	

การปรับรูปแบบการสอนโดยใช้ PBL เริ่มต้นที่สัปดาห์ที่ 5 และสิ้นสุดลงที่สัปดาห์ที่ 15 รวมระยะเวลาทั้งหมด 11 สัปดาห์ โดยนิสิตจะได้รับโจทย์ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นมาสองโจทย์ ตามหลักการกำหนดโจทย์ของ Delisle (1997) ซึ่งควรเป็นโจทย์ที่สอดคล้องกับหลักสูตร ส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนได้ เชื่อมโยงกับประสบการณ์ของผู้เรียนและมีโครงสร้างที่หลากหลาย โจทย์ที่นิสิตได้รับมีดังต่อไปนี้

1. โจทย์สำหรับการสอบประเมินทักษะปฏิบัติในสัปดาห์ที่ 7

หากนิสิตจะต้องถ่ายทอดสิ่งที่ได้เรียนรู้จากประสบการณ์การใช้ชีวิตของนิสิต มีประเด็นสำคัญอะไรบ้างที่นิสิตต้องการจะสื่อสารให้ผู้อื่นได้รับรู้ ให้นิสิตเลือกมาหนึ่งประเด็น แล้วจึงเลือกส่วนใดส่วนหนึ่งจากบทละครเรื่อง Seven Jewish Children ของ Caryl Churchill หรือ Savage/Love ของ Sam Shepard มาใช้ในการนำเสนอประเด็นนั้น นิสิตต้องทำงานเป็นกลุ่มที่มีสมาชิก 5-6 คน เพื่อสื่อสารประเด็นผ่านการแสดงหนึ่งเรื่อง ที่มีความยาว

10-15 นาที โดยในแต่ละกลุ่มจะต้องมีหนึ่งคนที่ทำหน้าที่ผู้กำกับการแสดง สมาชิกที่เหลือสามารถเลือกทำหน้าที่นักแสดง หรือรับผิดชอบการจัดหาอุปกรณ์ประกอบการแสดง เสื้อผ้า ออกแบบแสง และออกแบบเสียงก็ได้ นิสิตจะต้องจัดการหาพื้นที่ในการซ้อม และดำเนินการซ้อมการแสดงอย่างน้อย 5 ครั้ง ก่อนการแสดงจริง และสิ่งที่นิสิตจะต้องให้ความสำคัญมากที่สุดในการทำงานครั้งนี้คือการแสดง การกำกับการแสดง และการทำงานประสานกันภายในกลุ่มของฝ่ายต่าง ๆ

ความคาดหวัง: 1) ผลงาน คือการนำเสนอในรูปแบบการแสดงละครเวที 2) การดำเนินงานร่วมกันเป็นทีม ซึ่งผู้สอนจะประเมินพัฒนาการของผู้เรียนในการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการค้นคว้า และการเลือกใช้เทคนิคและเครื่องมือต่าง ๆ มาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน

2. โจทย์สำหรับการสอบประเมินทักษะปฏิบัติในสัปดาห์ที่ 11 และ 15

ปัญหาส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นในสังคมคือปัญหาทางความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล Closer คือบทละครที่เขียนขึ้นโดย Patrick Marber ซึ่งถ่ายทอดเนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาความสัมพันธ์ ความรัก และความจริงของชีวิตมนุษย์ ถ้านิสิตได้รับมอบหมายให้ดำเนินการจัดแสดงละครเวทีเรื่องนี้ นิสิตจะตีความหมายคำว่า Closer และเรื่องราวในบทละครเรื่องนี้ออกมาอย่างไร เพื่อให้การแสดงนั้นสามารถสร้างผลกระทบหรือการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกทางความคิดและความรู้สึกแก่ผู้ชมได้

นิสิตควรเริ่มต้นด้วยการค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์บทละคร พัฒนาสารที่ต้องการจะสื่อไปยังผู้ชม จากนั้นจึงคัดเลือกทีมงาน นักแสดง และผู้รับผิดชอบฝ่ายต่าง ๆ ดำเนินการซ้อมการแสดง โดยนำเทคนิคที่ได้เรียนรู้ในห้องเรียนไปใช้แล้วจัดแสดงต่อหน้าผู้ชมทั่วไปในสัปดาห์ที่ 15 ของภาคการศึกษา

ความคาดหวัง: 1) ผลงาน คือการนำเสนอในรูปแบบการแสดงละครเวที 2) การดำเนินงานร่วมกันเป็นทีม ซึ่งผู้สอนจะประเมินพัฒนาการของผู้เรียนในการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการค้นคว้า และการเลือกใช้เทคนิคและเครื่องมือต่าง ๆ มาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) โดยใช้แบบสอบถาม แบบประเมิน และการสังเกต

1. แบบสอบถาม

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยให้กลุ่มประชากรเป็นผู้ตอบแบบสอบถามในสัปดาห์ที่ 4 ของการเรียน ก่อนที่จะมีการใช้หลักการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และในสัปดาห์สุดท้ายของการเรียน ผู้วิจัยกำหนดประเด็นขึ้นมาโดยอ้างอิงจากแบบประเมินการมีส่วนร่วมของผู้เรียนของ Delisle (1997, p. 36) แบบสอบถามเป็นแบบสอบถามปลายปิด โดยมีลักษณะการตอบเป็นแบบมาตราประเมินค่า (rating scale) แบบบรรยาย 5 ระดับ

2. แบบประเมินทักษะการสื่อสารผ่านการแสดง

ผู้วิจัยใช้แบบประเมินทักษะการสื่อสารผ่านการแสดงในสัปดาห์ที่ 15 ของการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการจัดแสดงผลงานละครเวที โดยเป็นการประเมินโดยผู้สอน เนื่องจากแบ่งการทำงานออกเป็น 2 กลุ่ม จึงเป็นการประเมินรายกลุ่ม สมาชิกทุกคนในแต่ละกลุ่มจะได้รับคะแนนเท่ากัน ผู้วิจัยกำหนดจุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินทักษะการปฏิบัติ โดยเน้นการตรวจสอบความสามารถของผู้เรียนในด้านความรู้ในเนื้อหาตามหลักสูตรและความสามารถในการสื่อสารผ่านการแสดง โดยอ้างอิงหลักการกำหนดจุดมุ่งหมายในการประเมินของ กมลวรรณ ตังธนากานนท์ (Tangdhanakanond, 2016, p. 22) การประเมินนี้ใช้แบบมาตราประเมินค่า (rating scale) แบบบรรยาย 5 ระดับ และมีเกณฑ์ในการประเมินทั้งหมด 4 ด้าน

3. การสังเกต

ผู้วิจัยใช้การสังเกตของผู้จัดกระบวนการเป็นเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยกำหนดขอบเขตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการเรียนของนิสิตให้สอดคล้องกับแบบสอบถามประเมินตนเอง

ทั้งนี้ เครื่องมือทั้งสามชนิดข้างต้นได้ผ่านการตรวจสอบความแม่นยำตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้สามคนแล้ว และผลการตรวจสอบแสดงให้เห็นว่ามีความแม่นยำตรงเชิงเนื้อหา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. แจกแบบสอบถามในสัปดาห์ที่ 4 ก่อนการใช้หลักการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในการเรียนการสอน

2. ดำเนินการใช้หลักการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในการเรียนการสอน โดยกำหนดโจทย์ เพื่อให้นิสิตเลือกนำเอาความรู้และทักษะที่ผู้จัดกระบวนการนำเสนอให้มาใช้ เพื่อค้นหาคำตอบ

3. การเก็บข้อมูลด้านการสังเกตในตั้งแต่สัปดาห์ที่ 5 เป็นต้นไป พร้อมทั้งจัดบันทึก เหตุการณ์ และพฤติกรรมการเรียนรู้ของนิสิต

4. ประเมินทักษะการสื่อสารผ่านการแสดงในสัปดาห์ที่ 15

5. แจกแบบสอบถามในสัปดาห์ที่ 16 ซึ่งเป็นสัปดาห์สุดท้ายของการเรียนการสอนเพื่อรวบรวมข้อมูลในการประเมินการมีส่วนร่วมในการเรียนของนิสิต

6. เก็บรวบรวมแบบสอบถาม แล้วคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ผลร่วมกับบันทึกการสังเกต

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้ ประกอบด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณและในเชิงคุณภาพโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสถิติพรรณนา โดยการหาร้อยละของการตอบคำถามแต่ละข้อ และวัดพัฒนาการจากร้อยละของการเปลี่ยนแปลง (Percent Change: PC) ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการประเมินทักษะการสื่อสารผ่านการแสดงเป็นการนำเสนอค่าเฉลี่ยของคะแนน และวิเคราะห์ควบคู่กับผลการสังเกต

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสังเกตการณ์มีส่วนร่วมในชั้นเรียน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบจัดกลุ่มข้อมูลก่อน (a priori codes) ซึ่งเริ่มด้วยการจัดกลุ่มประเภทของข้อมูลล่วงหน้า (พฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมในชั้นเรียน 6 ประการ) จากนั้นจึงอ่านและวิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่ โดยจัดเข้ากลุ่มของข้อมูล นับความถี่ของข้อมูล แล้วจึงนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนและทักษะการสื่อสารผ่านการแสดงของนิสิต ในรายวิชาที่มีการใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้วิจัยจึงเลือกเครื่องมือวิจัยสามชนิดคือ แบบสอบถามการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน แบบประเมินทักษะการสื่อสารผ่านการแสดง และแบบสังเกต เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ข้อมูลเชิงปริมาณประกอบด้วย ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ก่อนและหลังการใช้หลักการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (ตาราง 1) และผลการประเมินทักษะการสื่อสารผ่านการแสดง (ตาราง 2) ข้อมูลเชิงคุณภาพคือผลจากการสังเกตการณ์มีส่วนร่วมในชั้นเรียน (ตาราง 3)

ตาราง 1

ผลการประเมินการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนโดยผู้เรียน ก่อนและหลังการใช้ PBL ในปีการศึกษา 2560

หัวข้อการประเมิน	ก่อนการใช้ PBL (สัปดาห์ที่ 4)		หลังการใช้ PBL (สัปดาห์ที่ 16)		ค่า PC (ร้อยละ)
	รวม	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ	
ปริมาณการตอบคำถามในชั้นเรียนของตัวนิสิตเอง	83	75.5	92	83.6	10.7
ความกล้าแสดงออกของตัวนิสิตเอง	64	58.2	87	79.1	35.9
การซักถามการดำเนินงานที่ไม่เข้าใจ	84	76.4	97	88.2	15.5
การให้ข้อเสนอแนะกับเพื่อนในชั้นเรียน	83	75.5	93	84.5	12.0
การพูดคุยกับเพื่อนในการร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน	90	81.8	95	86.4	5.6
ตัวนิสิตเองสามารถนำเสนอผลงานในห้องได้อย่างมั่นใจ	79	71.8	94	85.5	19.0
รวม	483	73.2	558	84.5	15.5

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่านิสิตที่ได้ผ่านกระบวนการ PBL มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนเพิ่มมากขึ้นในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความกล้าแสดงออก ซึ่งเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 35.9

รองลงมาคือความมั่นใจในการนำเสนอผลงานในห้อง (ร้อยละ 19) และการซักถามการดำเนินงานที่ไม่เข้าใจ (ร้อยละ 15.5) และระดับพัฒนาการการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนอยู่ที่ร้อยละ 15.5

ตาราง 2

ผลการประเมินทักษะการสื่อสารผ่านการแสดงโดยผู้สอน (ค่าเฉลี่ยคะแนนกลุ่ม)

หัวข้อที่ประเมิน	คะแนนเฉลี่ย
1. การแสดงได้สื่อสารให้เห็นถึงความสามารถ ในการตีความ และถ่ายทอดความเข้าใจในบทตั้งเดิมอย่างมีศิลปะ	4.75
2. การแสดงได้สื่อสารให้เห็นความรับผิดชอบ อย่างเต็มที่ ของบุคลากรแต่ละฝ่าย	5
3. ผลงานได้สื่อสารให้เห็นถึงการทำงานร่วมกัน อย่างมีประสิทธิภาพและเต็มไปด้วยความคิดสร้างสรรค์	5
4. มีการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ระหว่างนักแสดงและผู้ชม	4.5
คะแนนรวม (เต็ม 20)	19.25

ตาราง 2 แสดงให้เห็นว่าการใช้ PBL มีส่วนช่วยให้นิสิตพัฒนาทักษะการแสดงได้ครบทั้ง 4 มิติไม่ว่าจะเป็นในด้านการตีความและถ่ายทอดความเข้าใจในบทละคร ความรับผิดชอบในการทำงานของ

แต่ละฝ่าย การทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความคิดสร้างสรรค์ รวมไปถึงการสื่อสารเชื่อมโยงระหว่างนักแสดงและผู้ชม

ตาราง 3

ผลจากการสังเกตการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ในการทำงานเพื่อตอบโจทย์ที่ได้รับมอบหมาย แบ่งเป็น 3 ขั้นตอนคือ ก่อนการแสดง ระหว่างการแสดง และหลังการแสดง

ประเด็นในการสังเกต	ก่อนการแสดง	ระหว่างการแสดง และหลังการแสดง
การตอบข้อซักถามในชั้นเรียน	การกำหนดโจทย์ให้เป็นการแสดง โดยให้อิสระกับนิสิตในการเลือกนำเสนอส่วนหนึ่ง ส่วนใดของบทละครทั้งสองเรื่อง และแบ่งหน้าที่การทำงานเอง ทำให้ผู้ที่ทำหน้าที่ผู้กำกับการแสดงและนักแสดง จำเป็นต้องค้นหาแนวทางในการตีความ และเลือกวิธีการนำเสนอ เมื่อผู้สอนถามคำถามเกี่ยวกับแก่นเรื่อง แนวทางและรูปแบบการนำเสนอ รวมไปถึงการตีความหมายต่าง ๆ นิสิตที่ทำหน้าที่ต่าง ๆ ก็มีความพร้อมในการตอบคำถาม ตามขอบเขตหน้าที่ของตนเอง เนื่องจากได้ทำการปรึกษากันภายในกลุ่มแล้ว และได้มีการค้นคว้าเพิ่มเติมอีกด้วย	หลังจากการแสดงเสร็จสิ้นลงในแต่ละครั้ง ผู้สอนได้เปิดโอกาสให้ผู้กำกับการแสดงได้มีโอกาสอธิบายที่มาที่ไปของการแสดง กระบวนการซ้อม และเหตุผลในการเลือกการนำเสนอในรูปแบบที่นำเสนอออกมา โดยผู้กำกับการแสดงของแต่ละเรื่อง ก็พร้อมที่จะนำเสนอความคิดของตนเอง และสามารถตอบคำถามที่ผู้สอนถามเพิ่มเติมได้

ประเด็นในการสังเกต	ก่อนการแสดง	ระหว่างการแสดง และหลังการแสดง
ความกล้าแสดงออก	ในช่วงแรกของการทำงาน ซึ่งประกอบไปด้วยการอภิปราย การค้นคว้า การวางแผนการทำงาน และการซ้อมการแสดง ผู้สอนสามารถสังเกตเห็นความกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นของผู้กำกับกับการแสดง และความกล้าที่จะสวมบทบาทเป็นตัวละครของนักแสดงนำในแต่ละเรื่องในการอภิปรายกลุ่มย่อย และในการซ้อมและพัฒนาการแสดง ในขณะที่ผู้ที่ไม่ได้ทำหน้าที่กำกับกับการแสดงหรือเป็นนักแสดงนำยังไม่มีความกล้าในการอภิปรายมากนัก และยังแสดงออกถึงความเขินอายอยู่ อย่างไรก็ตามหลังจากการซ้อมครั้งที่ 3 และหลังจากได้รับข้อเสนอแนะจากผู้สอน ความกล้าแสดงออกก็เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด	ความกล้าที่จะสวมบทบาทที่ได้รับมอบหมายโดยการถ่ายทอดทางร่างกาย และเสียงเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในการแสดง เมื่อเทียบกับในช่วงสัปดาห์ที่ 1-4 และเมื่อเทียบกับการมอบหมายงานในปีก่อน ๆ ซึ่งเป็นการให้ทุกกลุ่มกำกับการแสดงเรื่องเดียวกันและนำเสนอการตีความที่เป็นไปตามที่ผู้สอนกำหนด ผู้สอนค้นพบว่าเมื่อเน้นย้ำที่ความรับผิดชอบของผู้เรียน ให้ความสำคัญที่กระบวนการค้นหามากกว่าผลลัพธ์ และปรับบทบาทของผู้สอนจากการมอบคำสั่ง เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนสามารถกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ และสามารถระบุกระบวนการเรียนรู้ของตนเองได้ ซึ่งเมื่อมีประสบการณ์ในการทำงานเพื่อตอบโจทย์ที่ 1 แล้ว ทำให้การดำเนินงานเพื่อตอบโจทย์ที่ 2 มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น
การซักถามการดำเนินงานที่ไม่เข้าใจ	ในระหว่างการค้นคว้า พัฒนาแนวความคิด และวางแผนการทำงาน นิสิตได้มีการซักถามผู้สอนในประเด็นต่าง ๆ เช่น การคัดเลือกนักแสดง การตีความบทละครและการกระทำของตัวละคร การใช้ห้องฝึกปฏิบัติการในการฝึกซ้อมนอกเวลาเรียน และเกณฑ์การประเมินผล ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นและใส่ใจในการทำงาน	หลังจากการแสดงจบลง เนื่องจากนิสิตต้องส่งรายงานที่สะท้อนกระบวนการทำงานทั้งหมด จึงได้มีการซักถามถึงรายละเอียดที่จะต้องปรากฏอยู่ในรายงานนั้น นอกจากนั้นแล้วนิสิตยังต้องการทราบถึงความคิดเห็นของผู้สอนต่อการแสดง และแนวทางในการพัฒนาปรับปรุง
การให้ข้อเสนอแนะกับเพื่อนในชั้นเรียน	ในช่วงการอภิปรายและการค้นคว้า นิสิตได้แสดงความคิดเห็นมากมายในกลุ่มย่อย แต่ยังไม่ได้อธิบายความคิดเห็นมากนัก เมื่อต้องอยู่ในกลุ่มใหญ่ (ทั้งห้อง) เมื่อมีการซ้อมให้เพื่อนทั้งห้องดู นิสิตที่เป็นผู้ชมได้แสดงความคิดเห็นต่อการแสดง ทั้งสิ่งที่พวกเขาชอบและสิ่งที่เขาคิดว่าสามารถพัฒนาต่อได้อีก แม้จะไม่ได้แสดงความคิดเห็นทุกคน แต่การที่มีเพื่อนแสดงความคิดเห็นต่อการแสดงก็ช่วยกระตุ้นให้คนอื่นสนใจในการแสดงมากขึ้น และเข้าใจในสิ่งที่ควรพัฒนาปรับปรุงของตนเอง	หลังจากการแสดงมีการอภิปรายร่วมกันถึงแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงผลงาน นิสิตที่ให้ข้อเสนอแนะกับเพื่อนกลุ่มอื่นอยู่ประมาณ 5 คน ทุกคนรับฟังกันและกัน และมีปฏิสัมพันธ์กันในแง่บวก

ประเด็นในการสังเกต	ก่อนการแสดง	ระหว่างการแสดง และหลังการแสดง
การพูดคุยกับเพื่อนในการร่วมกิจกรรม	นิสิตมีการพูดคุยในกลุ่มของตัวเองอย่างผ่อนคลาย ทุกคนมีส่วนร่วมในการอภิปราย ตั้งใจและแสดงความสนใจในสิ่งที่ผู้กำกับการแสดง และเพื่อนร่วมกลุ่มนำเสนอ ในขณะที่ซ้อมมีการสื่อสารกันระหว่างผู้กำกับการแสดง และนักแสดงอย่างต่อเนื่อง มีบ้างที่สมาชิกคนอื่นไม่ได้สนใจการแสดงและเล่นมือถือ แต่เมื่อการแสดงจบลงและมีการประชุมภายในกลุ่ม สมาชิกเหล่านั้นก็มีส่วนร่วมในการพูดคุยกัน	มีการพูดคุยเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการแสดง ทุกคนสื่อสารอย่างตรงไปตรงมาเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน หลังจากการแสดงมีการพูดคุยเพื่อแสดงความยินดีและให้กำลังใจกันและกัน
การนำเสนอผลงานในห้องอย่างมั่นใจ	เมื่อถึงเวลาในการส่งผลงานเพื่อให้ผู้สอนได้ให้ข้อเสนอแนะ ทุกคนมีความตั้งใจในการนำเสนอ นักแสดงยังแสดงออกถึงความลังเลขาดสมาธิอยู่บ้าง เนื่องจากยังไม่มั่นใจในการสวมบทบาท ซึ่งเวลาผ่านการซ้อมมากขึ้น อาการลังเล ไม่มั่นใจก็ลดลง ในขณะที่ผู้กำกับการแสดง แสดงถึงความมั่นใจตั้งแต่เริ่มต้นการทำงานจนถึงการนำเสนอผลงานท้ายสุด	นิสิตทุกคนมีบทบาทในการนำเสนอผลงานการแสดงไม่ว่าจะเป็นเบื้องหน้าหรือเบื้องหลัง และทุกคนแสดงออกถึงความมั่นใจในการทำงานในหน้าที่ของตัวเองในวันที่จัดแสดงอย่างเห็นได้ชัด

อภิปรายผล

จากผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนก่อนและหลังการใช้หลักการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้วิจัยพบว่านิสิตมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนเพิ่มมากขึ้นในทุก ๆ ด้าน ซึ่งจากการสังเกตพัฒนาการของนิสิตในชั้นเรียนพบว่า การปรับการเรียนการสอนให้เป็นการทำงานกลุ่มย่อย และเปิดโอกาสให้นิสิตได้แสดงความคิดเห็นและถกเถียงความหมายและประเด็นต่าง ๆ ในบทละครตามโจทย์ที่มอบหมายให้ ช่วยให้นิสิตมีความมั่นใจเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากได้สร้างความคุ้นเคยกับเพื่อนร่วมกลุ่ม และได้แสดงความคิดเห็นและแบ่งปันประสบการณ์ของตนเอง ซึ่งมีนิสิตหลายคนที่มีประสบการณ์การทำงานในละครเวทีของคณะนิเทศศาสตร์ การทำงานในครั้งนี้จึงเปิดโอกาสให้พวกเขาได้ต่อยอดทักษะ และแสดงความสามารถอย่างเต็มที่ พร้อมทั้งยังได้มีโอกาสแบ่งปันความรู้ และช่วยให้คำแนะนำกับสมาชิกใน

กลุ่มคนอื่น เสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองและทักษะการสื่อสาร

เมื่อนิสิตประสบกับอุปสรรคระหว่างการทำงาน นิสิตก็ไม่ลังเลที่จะซักถามผู้สอน และค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อหาทางแก้ไข ไม่ว่าจะเป็นจากบทความหรือบทสัมภาษณ์ต่าง ๆ ที่อยู่ในอินเทอร์เน็ต หรือจากรุ่นพี่ในคณะ ซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานละครเวทีมากกว่า และเมื่อเกิดข้อขัดแย้งกันภายในกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มก็ช่วยกันไกล่เกลี่ยและประคับประคองให้ผลงานการแสดงเป็นไปอย่างราบรื่น

จากเดิมที่รายวิชานี้จะเน้นการสอนแบบบรรยายและสั่งการ โดยเป็นการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับศิลปะการละครและการมอบหมายงาน เมื่อปรับมาเป็นการตั้งโจทย์เพื่อแก้ปัญหาและเน้นการทำงานกลุ่ม นิสิตอาจจะไม่ได้รับข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับศิลปะการละครเทียบเท่ากับการบรรยาย แต่ได้พัฒนาทักษะในการสื่อสารผ่านการแสดง การแก้ไขปัญหา และการทำงานร่วมกันในสถานการณ์

ที่ใกล้เคียงกับการสร้างสรรค์ละครเวทีในระดับมืออาชีพ ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่นิสิตสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในอนาคต

ในด้านทักษะการสื่อสารผ่านการแสดงนั้น คะแนนเฉลี่ยของการประเมินทักษะการสื่อสารผ่านการแสดงอยู่ที่ 19.25 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน ซึ่งสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยในส่วนเดียวกันของปีก่อนหน้าถึง 3.25 คะแนน สะท้อนให้เห็นว่านิสิตได้ตอบโจทย์ที่ได้รับมอบหมายและบรรลุเป้าหมายของการแสดง ซึ่งก็คือสามารถวิเคราะห์บทละคร และถ่ายทอดประเด็นปัญหาในเชิงความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครในเรื่อง ผ่านการแสดงที่สามารถสร้างความคิดและความรู้สึกแก่ผู้ชมได้ นอกจากนั้นแล้ว ผลงานที่นำเสนอออกมายังสะท้อนให้เห็นว่าในกระบวนการซ้อมและพัฒนาผลงาน สมาชิกแต่ละคนที่มีหน้าที่แตกต่างกัน ล้วนมีความตั้งใจ ความรับผิดชอบและเคารพในบทบาทหน้าที่ของกันและกัน สามารถทำงานประสานกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์ แม้ว่าอาจจะมีจุดบกพร่องในด้านการนำเสนออยู่บ้าง ผลงานการแสดงของนิสิตทั้งสองกลุ่มจัดอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งสูงกว่าผลงานของนิสิตในรายวิชาเดียวกันนี้ในปีก่อน ๆ อย่างเห็นได้ชัด

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดของ Robert Delisle ที่ว่า PBL สามารถย้ายศูนย์กลางจากผู้สอนไปยังผู้เรียนอย่างแท้จริง จึงทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างเต็มที่ และเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ ทำให้พวกเขาสามารถมองเห็นจุดเชื่อมโยงระหว่างสถานการณ์ในชั้นเรียนกับสถานการณ์ในชีวิตจริงของเขาได้ การเรียนจึงกลายเป็นกระบวนการค้นคว้าและค้นพบ แต่ไม่ใช่การค้นพบคำตอบหรือทางออกที่ถูกต้อง แต่เป็นการค้นพบศักยภาพและจุดแข็งของตัวเองและของกลุ่ม นอกจากนั้นยังทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าเขามีศักยภาพและมีอิสระมากขึ้นในระบบการเรียนรู้ โดยระหว่างกระบวนการผู้เรียนจะได้พัฒนาทั้งทักษะ

ความคิดวิเคราะห์ การค้นคว้าข้อมูล และการแก้ปัญหา ในขณะที่ผู้สอนได้พัฒนาทักษะการสอน โดยสามารถปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ แทนที่จะเป็นผู้มอบความรู้ แต่เพียงอย่างเดียว (Delisle, 1997)

1. แนวคิดของ Robert Cohen ที่ว่าคุณลักษณะที่โดดเด่นและสำคัญที่สุดของศิลปะการแสดงก็คือ การร่วมมือทำงานของผู้เชี่ยวชาญหลากหลายสาขา ที่มีวัตถุประสงค์เดียวกัน (Cohen, 2011) ซึ่งการทำงานร่วมกันในแบบ PBL เพื่อจัดแสดงละครเวทีในรายวิชานี้ เป็นการเปิดโอกาสให้นิสิตได้แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในบทบาทต่าง ๆ ได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และความคิดสร้างสรรค์ รวมไปถึงพัฒนาทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคล ภายในกลุ่ม และระหว่างทีมงานในฐานะผู้ส่งสารกับผู้ชมในฐานะผู้รับสาร

2. ผลงานวิจัยของ ตี๋กัว โบว์สุวรรณ (Bosuwon, 2008) และ Carole MacDiarmid (2017) ที่ว่าการใช้ PBL ช่วยพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา และการสื่อสารเนื้อหาที่เฉพาะเจาะจงกับศาสตร์ที่เรียนได้

3. การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ PBL และการพัฒนาทักษะทางสังคมในการเรียนการสอนในสาขาต่าง ๆ เช่น แพทยศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์ ระหว่างปี ค.ศ. 2001-2016 ของ Deep et al. (2020) ซึ่งพบว่า PBL สามารถเสริมสร้างทักษะทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะเหล่านี้ประกอบด้วย ทักษะการสื่อสาร ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

4. การวิจัยในชั้นเรียนของ Kardoyo et al. (2020) ซึ่งมีประชากรเป็นนักศึกษาในสาขาเศรษฐศาสตร์ ในมหาวิทยาลัย Negeri Semarang ประเทศอินโดนีเซีย ผลของการวิจัยแสดงให้เห็นว่า PBL สามารถเสริมสร้างทักษะในการคิดอย่างมีเหตุมีผล และสร้างสรรค์ (critical and creative thinking skills) ได้ และนักศึกษามองเห็นว่าการเรียนรู้เป็นสิ่งที่สนุกและท้าทาย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้สอนสามารถปรับโจทย์ให้มีความหลากหลายในแง่ของรูปแบบการแสดง สถานที่การแสดง ขนาดของทีมงาน หรือประเด็นของสาร ซึ่งถ้าเกี่ยวข้องกับประเด็นข่าวในสังคมปัจจุบัน ก็จะทำให้นิสิตมีความสนใจมากยิ่งขึ้น และช่วยให้นิสิตเห็นถึงศักยภาพของละครในการสร้างการเปลี่ยนแปลงในสังคม

1.2 เน้นย้ำให้นิสิตพยายามแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างเต็มที่ โดยจัดทำเอกสารที่ระบุช่องทางการค้นคว้า เพื่อเป็นแนวทางให้กับนิสิต

1.3 จัดบรรยายภาคที่เอื้อต่อการอภิปราย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น พร้อมทั้งกำหนดโจทย์และคำถามในการอภิปรายอย่างชัดเจน

1.4 สามารถเชิญวิทยากรจากภายนอก ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในแต่ละบทบาทหน้าที่มาเป็นผู้ให้คำปรึกษากับนิสิต

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาการใช้โจทย์ละครเวทีในรายวิชาอื่น ๆ ที่ไม่ใช่วิชาทางด้านการสื่อสารการแสดงโดยตรง

2.2 ควรกำหนดให้มีการประเมินทักษะการสื่อสารผ่านการแสดงเป็นรายบุคคล โดยอาจจะให้นิสิตระดมสมองและกำหนดเกณฑ์ในการประเมินร่วมกัน ตามหน้าที่และลักษณะการทำงานของฝ่ายต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง

- B.A. in Communication Management at the Faculty of Communication Arts. (2018). Retrieved from <http://www.inter.commarts.chula.ac.th/page/academics/ba-comm-management/>
- Bosuwon, T. (2008). *A development of the business English reading course using a problem-based learning approach to enhance English learning outcomes of the university of the Thai Chamber of Commerce undergraduate students* [Unpublished doctoral dissertation]. Chulalongkorn University. [in Thai]
- Cohen, R. (2011). *Working together in theatre*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Deep, S., Ahmed, A., Suleman, N., Abbas, M. Z., Nazar, U., & Razzaq, H. S. A. (2020). The problem-based learning approach towards developing soft skills: A systematic review. *The Qualitative Report*, 25(11).

2.3 ควรเชิญให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกมาเป็นผู้ประเมินทักษะการสื่อสารผ่านการแสดงของนิสิต เพื่อให้ผลการประเมินมีความเที่ยงตรง (validity) และความเชื่อมั่น (reliability) มากยิ่งขึ้น

2.4 ในด้านพัฒนาการการมีส่วนร่วมของนิสิต ควรมีการประเมินการเปลี่ยนแปลงของนิสิตอย่างรอบด้าน เช่น เพิ่มการเปรียบเทียบผลการประเมินการสอนในรายวิชานี้โดยผู้เรียน การให้นิสิตประเมินตนเอง สมาชิกในกลุ่ม และกลุ่มอื่น

2.5 ควรศึกษาและพัฒนาเกณฑ์ในการสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนอย่างละเอียด และเปรียบเทียบกับการจัดกิจกรรมในรูปแบบอื่น ที่ไม่ใช่การสร้างสรรคผลงานละครเวที

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยในชั้นเรียนนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากศูนย์นวัตกรรมการเรียนรู้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขอบพระคุณอาจารย์และเจ้าหน้าที่ของศูนย์นวัตกรรมการเรียนรู้ที่ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือตลอดการทำงานวิจัย และงานวิจัยนี้จะไม่เกิดผลสำเร็จเลยหากไม่ได้รับความร่วมมือจากนิสิตในรายวิชาหลักปฏิบัติและการจัดการทางสื่อสารการแสดง ในภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2560 จำนวน 22 คน ขอบคุณนิสิตทุกคนในความตั้งใจและทุ่มเทในการทำงาน

- Delisle, R. (1997). *How to use problem-based learning in the classroom*. Alexandria, Virginia: Association for the Supervision and Curriculum Development.
- Fielder, S., & Friday, P. (2008). *AQA drama and theatre studies*. Cheltenham: Nelson Thornes.
- Kardoyo, Nurkhin, A., Muhsin, & Pramusinto, H. (2020). Problem-based learning strategy: Its impact on students' critical and creative thinking skills. *European Journal of Educational Research*, 9(3). 1141-1150.
- Khemmani, T. (2017). *14 Teaching methods for professional teachers*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- MacDiarmid, C. (2017). *Interaction and engagement in problem-based learning sessions: A corpus-based analysis* [Unpublished doctoral dissertation]. University of Glasgow, UK.
- Punpeng, G. (2016). *Grading detail form*. Unpublished report, 2804416 PRIN PERF PRAC MGT, Chulalongkorn University, Thailand.
- Savin-Baden, M. (2003). *Facilitating problem-based learning*. Maidenhead: Society for Research into Higher Education.
- Savin-Baden, M. (2016). The impact of transdisciplinary threshold concepts on student engagement in problem-based learning: A conceptual synthesis. *Interdisciplinary Journal of Problem-Based Learning*, 10(2). doi: 10.7771/1541-5015.1588
- Schwartz, P., Mennin, S., & Webb, G. (2006). *Problem-based learning*. London: Routledge.
- Tangdhanakanond, K. (2016). *Measuring and evaluating practical skills*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. [in Thai]